

1-4

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

996 1 III
ЛХЛХЛР.

Warszawa, s t y c z e ń 1954 r.

NR. I. Rok IX.

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Treść numeru:

P. PODSZIWALENKO.

"Obniżyć koszty ogólne
w budownictwie
inwestycyjnym."

Jan Podsiwaleński

W A R S Z A W A

T y t u ł o r y g i n a ł u
i ź r ó d ł o :

P. PODSZIWALENKO .

"Snizit' nakładnyje raschody
w kapitalnom stroitelstwie"

" FINANSY I KREDIT S S S R "

Nr. 11. - 1953 .

G o s f i n i z d a t

Przekład L. Kozickiego.

PODSZIWALENKO.

Obniżyć koszty ogólne w budownictwie inwestycyjnym.

Partia komunistyczna i Rząd Radziecki przeznaczają olbrzymie środki, na rozwój gospodarki narodowej. Wystarczy stwierdzić, że w r. 1953 na inwestycje i przyrost środków obrotowych w budownictwie przeznaczona się 156,1 miliarda rubli. Gospodarnie, oszczędnie wykorzystać te środki, - oto jedno z najważniejszych zadań narodo-gospodarczych.

Dyrektywy XIX zjazdu Partii w odniesieniu do 5-go pięcioletniego planu rozwoju ZSRR w latach 1951 - 1955 przewidują zwiększenie ogólnych rozmiarów państwowego budownictwa inwestycyjnego w przybliżeniu o 90%. Dotacje na inwestycje wzrosną o 60% w porównaniu z czwartą pięcioletką. Brakujące 30% należy więc pokryć odpowiednią obniżką kosztów budownictwa. Dla realizacji tego zadania podejmuje się środki, zmierzające do dalszego rozwoju przemysłu budowlanego, szerokiego stosowania przemysłowych metod - wykorzystania elementów budowlanych, półfabrykatów, konstrukcji i wielkich prefabrykowanych elementów - a po zakończeniu mechanizacji podstawowych robót budowlanych - do przejścia na zespoloną mechanizację budownictwa. W ciągu pięciolecia park koparek zwiększy się prawie 2,5-krotnie, buldozerów 3 - 4-krotnie, ruchomych dźwigów 4 - 5-krotnie. Wydajność pracy w budownictwie ma wzrosnąć o 55%.

Jednym z decydujących warunków obniżki kosztów budowy jest obniżenie kosztów ogólnych, do których zaliczamy nakłady, związane z ogólnymi warunkami produkcji. Wysokość kosztów ogólnych zależy od kompleksu robót na placu budowy. To też na zmniejszenie tych wydatków duży wpływ ma zastosowanie zespolonej mechanizacji, scalenie organizacji budowlanych, likwidacji wielostopniowości, zredukowanie i uproszczenie ewidencji i sprawozdawczości, racjonalna organizacja gospodarki mieszkaniowo-komunalnej.

Obecnie w dziedzinie robót budowlanych obowiązują granice normy kosztów ogólnych / łącznie z planową akumulacją / ustalone w procentach od nakładów bezpośrednich. Normy te zostały zróżni-

-owane dla ministerstw i resortów realizujących inwestycje i wy-
noszą 15,3 - 20% nakładów bezpośrednich.

Dla robót w zakresie montowania konstrukcji metalowych,
dla konstrukcji przeseł mostów, dla górniczych dokowych robót
inwestycyjnych ustalono jednolite normy dla wszystkich minis-
terstw i resortów w procentach od nakładów bezpośrednich. Dla
robót przygotowawczych w przedsiębiorstwach eksploatacji tor-
fu obowiązuje norma kosztów ogólnych, ustalona w procentach od
podstawowego funduszu płac.

Ustalono też jednolite normy dla wszystkich ministerstw i
resortów w zakresie robót przy montażu instalacji w granicach
35%, a dla montażu linii przesyłowych prądu i podstacji elek-
trycznych - 105% w stosunku do funduszu płac.

Dla budowlanych, górniczych i biotno-przygotowawczych ro-
bót normy planowej akumulacji wynoszą 2,7% ; dla montażu kon-
strukcji metalowych, konstrukcji przeseł kolejowych i szose-
wych mostów - 1% od nakładów bezpośrednich ; dla montażu urzą-
dzeń - 2,2% kosztów robót montażowych bez kosztów urządzeń i
konstrukcji.

Normy kosztów zaopatrzeniowo-magazynowych, jak również
limity na utrzymanie dyrekcji przedsiębiorstw w budowie są
jednolite dla wszystkich ministerstw i resortów. Normy wydatków
zaopatrzeniowo-magazynowych ustalono w stosunku do kosztów budo-
wlanych i san. - technicznych materiałów - franco magazyn, na
obiekcie /1,94% /, do wartości urządzeń /1,25% / i do war-
tości konstrukcji metalowych /0,8% /. Limity na utrzymanie
dyrekcji zakładów w budowie, łącznie z nadzorem technicznym, -
ustalono w stosunku do wartości kosztorysowej budów /od 0,38%
do 1,09% / zależnie od wartości kosztorysowej.

W ramach norm kosztów ogólnych na roboty budowlane i monta-
żowe ustalono maksymalne normy wydatków administracyjno-gospo-
darczych. Na przykład dla robót budowlanych normy te wynoszą
5,2% - 7,1% nakładów bezpośrednich. W latach 1951-1952 osią-
gnięto pewną obniżkę kosztów robót budowlanych i montażowych.
Jednak liczne budowy i organizacje nadal wykazują nadmierne
przekraczanie środków na roboty budowlano-montażowe w stosunku
do wartości kosztorysowej i inne nieproduktywne wydatki.

Wiele budów i organizacji budowlanych wskutek niepeknego wykorzystania sprzętu, niewykonania zadań podniesienia wydajności pracy, niekompletnego zaopatrzenia w materiały i z innych powodów - nie wykazuje ustalonych planów oddawania do użytku nowych mocy produkcyjnych i powierzchni mieszkaniowej, co prowadzi do niedotrzymania ustalonych terminów budowy, powodując straty i zbędne koszty ogólne.

Poważnym niedociągnięciem budownictwa inwestycyjnego są powtarzające się fakty rozpraszania sił i środków na liczne organizacje budowlane, wśród których jest wielka ilość drobnych. Powoduje to rozdzielenie aparatu administracyjnego i duże koszty ogólne.

Wyrównoważona kontrola sprawozdawczości za 1952 r. przeprowadzona przez Prombank ustaliła, że organizacje budowlane, wykonujące duży zakres robót, wykazują oszczędność na wydatkach administracyjno-gospodarczych, podczas gdy drobne organizacje mają ogromne przekroczenie tych wydatków.

Świadczą o tym następujące dane:

Wielkość robót poszczególnej organizacji budowlanej /w milj.rub./	Wydatki administracyjno-gospodarcze w % normy.
Powyżej 20	92,5
od 15 - 20	97,0
" 10 - 15	106,0
" 6 - 10	118,0
" 3 - 6	122,0
" 1 - 3	152,0
Do 1	241,0

Organizacje budowlane z wielkością robót powyżej 15 milj. rubli zapewniają w przeważającej większości wykonanie - i to z nadwyżką - ustalonych planów robót inwestycyjnych. Organizacje budowlane z wielkością robót do 15 milj. rubli w wielu przypadkach nie wykonują ustalonych planów: 85% tych organizacji wykazuje przekroczenie wydatków administracyjno-gospodarczych. W rezultacie drobne organizacje budowlane sprowadziły do zera oszczędności na wydatkach administracyjno-gospodarczych, osiągnięte przez te organizacje, które, wykonały plany i to nawet z nadwyżką.

Poważną przyczyną przekroczenia kosztów ogólnych stanowią duże nieproduktywne nakłady, nadmierne wydatki na utrzymanie gospodarki mieszkaniowo-komunalnej, jak również naruszenie dyscypliny kosztorysowej i etatowej.

Nieproduktywne nakłady i straty spowodowane są głównie osłabieniem dyscypliny finansowej i rozliczeniowej. Organizacje płacą znaczne kwoty tytułem kar umownych za nieterminową opłatę faktur dostawców, wskutek wadliwej organizacji robót wyładunkowych i załadunkowych, złej gospodarki magazynowej, transportu i przechowania materiałów na placach budowy. Ta gospodarka powoduje kary za przestoje środków transportu przy wyładunku i załadunku, wywołuje straty i manka materiałów.

Organizacje budowlane posiadają duży fundusz mieszkaniowy. Jednak poważne niedociągnięcia w organizacji gospodarki mieszkaniowo-komunalnej - słabe wdrożenie rozrachunku gospodarczego, przeprowadzania remontów bieżących nie w porę, łamanie zasady odpłatności usług - prowadzi do znacznego przekroczenia środków na utrzymanie tej gospodarki. W wielu przypadkach nie sporządza się preliminarza wydatków i dochodów gospodarki mieszkaniowej; źle zorganizowana jest kontrola wpływów z czynszu i z opłat za usługi komunalne, a wskutek tego corocznie odpisuje się na straty znaczne kwoty.

Liczne organizacje budowlane z powodu odległości osiedli mieszkaniowych od miejsca pracy organizują przewóz robotników i pracowników na budowy i do miejsca ich zamieszkania. W wielu jednak przypadkach te usługi transportowe nie opłacają się i powodują znaczne koszty ogólne.

Fakty zatrudnienia nadmiernego personelu administracyjno-gospodarczego oraz inne zjawiska łamania dyscypliny budżetowo-etatowej występują dość często. W skontrolowanych przez Prombank w r. 1952 organizacjach budowlanych ujawniono zatrudnianie nadmiernej ilości personelu administracyjnego, co powodowało straty w zakresie funduszu płac powyżej 3 milj. rubli miesięcznie.

Należy podkreślić nieprzestrzeganie w organizacjach budowlanych typowych planów etatów, będących ważnym środkiem walki o oszczędność w kosztach ogólnych.

Ministerstwa i resorty obowiązane są wzmóc kontrolę obniżenia kosztów ogólnych w budownictwie, zdecydowanie likwidować nieproduktywne wydatki i straty, przekroczenia wydatków na gospodarkę mieszkaniowo-komunalną, łamanie państwowej dyscypliny budżetowo-etatowej. Należy ściśle przestrzegać planów etatów i zapewnić coroczne opracowanie preliminarzy dla każdej organizacji budowlanej nie tylko w zakresie wydatków administracyjno-gospodarczych, lecz również i innych rodzajów kosztów ogólnych: higieny i bezpieczeństwa pracy, gospodarki mieszkaniowo-komunalnej, utrzymania straży pożarnej i służby wartowniczej. Należy sporządzać co rok obliczenie budżetowo-finansowe na wszelkie rodzaje kosztów ogólnych, jak zużycie drobnych, tymczasowych urządzeń, przekazanie robót zlecciodawcom, werbunek siły roboczej, dodatkowe płace robotników i.t.d. Planowanie kosztów ogólnych i systematyczna kontrola ścisłego i bezwarunkowego wykonania preliminarzy i kalkulacji finansowych dla wszystkich rodzajów kosztów przyczyni się do wykrycia znacznych rezerw umożliwiających obniżkę kosztów ogólnych i administracyjno-gospodarczych.

Kierownicy licznych organizacji budowlanych nie zawsze prowadzą co miesiąc analizy danych, dotyczących kosztów budownictwa, jakkolwiek ta analiza umożliwia wykrycie istniejących rezerw oszczędności i pozwala określić sposób ich wykorzystania, jak też przedsięwziąć kroki zapobiegające przekroczeniu wydatków.

Dyrektywy XIX Zjazdu Partii do 5-go pięcioletniego planu zlecają wzmoczenie kontroli za pomocą rubla ze strony organów finansowych, kontroli wykonania planów gospodarczych i przestrzegania reżymu oszczędności. Kontrola procesów inwestycyjnych za pomocą rubla winna być znacznie wzmocniona również w dziedzinie kosztów ogólnych, mających znaczny udział w nakładach globalnych. W toku wrywkowej kontroli kosztorysów robót placówki banków inwestycyjnych winny wszechstronnie analizować prawidłowość stosowania maksymalnych norm kosztów ogólnych odrębnie dla rodzajów robót budowlanych: dołowych, górniczych i przygotowawczych na kopalniach torfu. Kontrola taka jest konieczna, ponieważ dla tych robót ustalono różne rozmiary kosztów ogólnych i odrębne metody ich wyliczenia. Z tego samego powodu należy starannie kontrolować prawidłowość stosowania norm planowej akumulacji.

Należy pamiętać, że zróżnicowane normy kosztów ogólnych, ustalone dla organizacji budowlanych ministerstw i resortów w granicach planowej akumulacji, są ujęte w planach finansowych i dlatego nie mogą być podawane przy sporządzeniu kosztorysów na budownictwo. Nie można również włączać do kosztorysów różnego rodzaju nakładów na cele inne / dyslokacje organizacji budowlanych, werbunek siły roboczej, wydatki mieszkaniowo-komunalne, obsługa i.t.p./, ponieważ włączono je już do maksymalnych norm kosztów ogólnych.

Banki inwestycyjne pełnią kontrolę prawidłowości stosowania norm kosztów ogólnych w kosztorysach na roboty budowlane, winny walczyć o ścisłe przestrzeganie dyscypliny państwowej, o likwidację wszelkiego rodzaju przerostów, podrażających koszty budowy. Temu celowi służy kontrola wszystkich protokołów i faktur za wykonane roboty budowlane i montażowe, przesyłanych do uregulowania placówkom banków inwestycyjnych.

Działalność banków inwestycyjnych w zakresie kontroli kosztorysów robót inwestycyjnych, jak też protokołów i faktur za wykonane roboty budowlane i montażowe, wykazuje poważne niedociągnięcia, i nie gwarantuje rygoru ścisłego przestrzegania dyscypliny projektowo-kosztorysowej w budownictwie. W 1952 r. niedostatecznie kontrolowały przestrzeganie dyscypliny projektowo-kosztorysowej ^{kantory Prombanku:} Ozełabiński, Woroszyłowgradzki, Odeski, Czerniowicki i Północno-Osetiński. Tolerowały one finansowanie budów bez projektów i kosztorysów. Niektóre oddziały w szeregu przypadkach powierzchownie sprawdzały dokumentację projektowo-kosztorysową i nie ujawniły przerostów, istniejących w kosztorysach. Kantory Prombanku: Udmurtski, Irkucki, Murmański, Kirowski i Aserbejdżański przyjęły do opłaty protokoły na wykonane roboty montażowe, w których koszty ogólne wliczono dwukrotnie: norma, uwzględniona w czasie montażu, powtórnie narzucona została na ogólne koszty wykonanych robót. Kantory Prombanku: Wschodnio-Kazachstański, Wielikołukski, Równieński i Łotewski przy rozliczeniach za wykonane roboty ~~ha-~~ budowlane podległych władzom republikańskim, przeoczyły, że w aktach zastosowano wyższe normy, przewidziane dla budów, podległych władzom wszechzwiązkowym. Zdarzają się fakty przyjmowania do opłaty faktur

za wykonane roboty, w których koszty ogólne, ustalone dla robót budowlanych, stosuje się do montażu urządzeń, a w szeregu przypadków z uwzględnieniem kosztu urządzeń.

Banki inwestycyjne powinny zlikwidować te braki i wzmocnić kontrolę przestrzegania dyscypliny projektowo-kosztorysowej w budownictwie, unikając możliwości nadpłaty ze środków państwowych. Dla uniknięcia tych błędów należy po pierwsze: stosować praktykę kontroli kosztorysów i usprawnić kontrolę protokółów i faktur za wykonane roboty budowlane i montażowe, drogą wprowadzenia rozliczeń według scałonych wskaźników, co sprzyja umocnieniu projektowo-kosztorysowej dyscypliny i - po drugie: zorganizować w placówkach banków w ramach przyznaných etatów - specjalny wydział, dział czy grupę dla kontroli protokółów i faktur za wykonane roboty. Umożliwi to kompleksowe i wszechstronne analizowanie dokumentów przed opłatą.

Banki inwestycyjne sprawdzają, czy budowy i organizacje budowlane przestrzegają limitu wydatków administracyjno-gospodarczych, ustalonych w planach zatrudnienia, w granicach zatwierdzonych norm tych wydatków. W razie ujawnienia na podstawie analizy sprawozdawczości, że limity wydatków administracyjno-gospodarczych zostały przekroczone, placówki banków wstrzymują dalszą wypłatę środków na te cele aż do następnego kwartału, zmniejszając o kwotę przekroczenia limit wydatków administracyjno-gospodarczych następnego kwartału. Duże znaczenie dla wyniku kontroli finansowej posiada kontrola prawidłowości stosowania limitów wydatków administracyjno-gospodarczych oraz systematyczna analiza sprawozdawczości zapobiegająca przekroczeniu limitów.

Kontrolę limitów wydatków administracyjno-gospodarczych prowadzi się w organizacjach budowlanych wrywkowo. Sprawdza się przestrzeganie obowiązujących norm wydatków administracyjno-gospodarczych dla robót budowlanych, norm dla montażu konstrukcji metalowych i urządzeń, na zakup materiałów budowlanych, norm na utrzymanie dyrekcji przedsiębiorstw w budowie, łącznie z nadzorem technicznym, jak również prawidłowość limitów dla produkcji ubocznej, zakładów usługowych i dla transportu, wchodzących w skład organizacji budowlanych. W zakresie robót budowlanych i montażowych należy sprawdzić przestrzeganie norm, ustalonych odrębnie dla robót ogólnobu-

- dowlanych, górniczych, błotnych- przygotowawczych, dla montażu i konstrukcji metalowych i urządzeń w ścisłej zgodności z wielkością tych robót, przewidzianą w zatwierdzonym planie.

Poważne znaczenie ma wnikliwa kontrola limitów wydatków administracyjno-gospodarczych dla zakładów usługowych /pomocniczych/ i transportu, wchodzących w skład organizacji budowlanych, dla których nie ma ogólnie przyjętych norm. Kontrolę przeprowadzają się na podstawie porównania sprawozdania z rozchodzenia środków na wydatki administracyjno-gospodarcze w ubiegłych latach, z kwotami przeznaczonymi na te wydatki według planu na rok bieżący. W razie stwierdzenia procentowego wzrostu wydatków administracyjno-gospodarczych, kontroluje się plany etatów zakładów produkcji pomocniczej i transportu, zgodność stanowisk, przewidzianych w planie etatów z charakterem wykonywanych funkcji i.t.p. Kontrola ta umożliwia ujawnienie w porę przerostów w wydatkach administracyjno-gospodarczych.

Rozmiary rocznych dotacji na utrzymanie dyrekcji zakładów w budowie, łącznie z nadzorem technicznym, kontroluje się z punktu widzenia zgodności ich z ustalonymi normami i saldem niewykorzystanych środków na te cele, przewidzianych w generalnym kosztorysie /zbiorczym/ kosztorysowo-finansowym / dla budowy.

Jeżeli ministerstwa i resorty ustaliły dla poszczególnych organizacji budowlanych zróżnicowane limity wydatków administracyjno-gospodarczych, to prawidłowość ich sprawdza centralny aparat właściwych banków inwestycyjnych. Analiza sprawozdawczości ma na celu ujawnienie przerostu wydatków administracyjno-gospodarczych w czasie budowy i opracowanie wniosków, zmierzających do osiągnięcia zgodności tych wydatków z wykonywaną wielkością robót.

W kontroli wydatkowania środków na koszty ogólne duże znaczenie ma dokonana w porę analiza sprawozdawczości, sprawdzenie wydatków w organizacjach budowlanych i opracowanie środków, zmierzających do zgodności faktycznego rozchodu z obowiązującymi normami i przebiegiem realizacji planu robót.

W istocie działalność banków inwestycyjnych na tym odcinku wykazuje jeszcze poważne braki. Niektóre Oddziały Prombanku w sposób

niezadawalający dokonywały w r. 1952 kontroli przestrzegania limitów wydatków administracyjno-gospodarczych, rzadko sprawdzały bezpośrednio w organizacjach budowlanych prawidłowość wykorzystania środków na koszty ogólne. Na przykład Gruziński Oddział - wskutek braku należytej kontroli sprawozdawczości - nie potrafił w I kwartale 1952 r. przekroczeń limitów wydatków administracyjno-gospodarczych wynoszących 306 tysięcy rubli, w II kwartale - 610 tysięcy rubli, a w III kwartale - 690 tysięcy rubli. Podobne fakty zaszły w r. 1953 w Wielkolukskim, Odeskim, Czytyńskim, Amurskim i niektórych innych kantorach Prombanku. Mimo to, że organizacje budowlane, finansowane przez Baszkirski kantor Prombanku, dopuściły do przekroczeń wydatków administracyjno-gospodarczych w I kwartale 1953 r. o 10,7 milj. rubli - kantor i podległe mu oddziały nie wykryły przyczyn przekroczeń. Sprawozdawczość organizacji budowlanych, w których powstały przekroczenia, analizowana była od przypadku do przypadku, przy czym jakość analizy była niezadawalająca. Czełabiński kantor Prombanku nie kontrolował w r. 1953 szeregu organizacji budowlanych, które dopuściły do znacznych przekroczeń; w tych zaś przypadkach, gdy kontrole były przeprowadzone, kantor nie opracował wniosków, zmierzających do likwidacji i zapobieganiu przekroczeń.

Zadania polega na tym, by zlikwidować te braki, podnieść jakość analizy sprawozdawczości, i kontroli organizacji budowlanych.

Wnikliwa analiza wykorzystania środków na nakłady ogólne i wykrycie przyczyn przekroczeń - da placówkom banków możliwość opracowywania wniosków odnośnie oszczędności środków, uproszczenia struktury aparatu budowy, usprawnienia ewidencji i sprawozdawczości, uniknięcia różnego rodzaju nieproduktywnych wydatków i strat.

Więcej uwagi należy również poświęcić uporządkowaniu rozliczeń między inwestorami a organizacjami budowlanymi zanewkonane roboty. Jak wiadomo, opóźnianie przez inwestorów wypłat organizacjom budowlanym za wykonane roboty przybiera w wielu przypadkach chroniczny charakter, a to prowadzi skłoni do zwłoki w kryciu fak-

tur dostawców przez organizacje budowlane i do zwłoki w spłaceniu kredytów bankowych i.t.p. Dlatego placówki banków inwestycyjnych winny systematycznie kontrolować terminowość składania do, opłaty protokółów i faktur za roboty, sprawdzać, czy nie powstało przeterminowanie zadłużeń wskutek wykonywania robót bez projektów, bez kosztorysów i tytułów, jak również robót nieprzewidzianych w zawartych umowach. Trzeba wykrywać przyczyny braku środków u inwestorów, a w szczególności badać wykonanie planu wpływu z zysków i odpisów amortyzacyjnych, przyznaczonych na finansowanie wykonanych robót, badać prawidłowość sporządzenia protokółów i faktur. Kontrole takie dają możliwość usunięcia w porę przyczyn opóźnienia wpłaty za wykonane roboty i zapobiegają powstaniu nieprodukcyjnych nakładów i strat w związku z nieterminowym opłaceniem faktur dostawców.

Wieloletnia praktyka stosowania obecnych norm kosztów ogólnych dowodzi, że istnieją mankamenty w trybie ich stosowania i wyliczenia, oraz, że istnieją dodatkowe możliwości obniżki kosztów ogólnych i administracyjno-gospodarczych.

W zakresie kosztów ogólnych obowiązuje 11 norm, a w dziedzinie administracyjno-gospodarczej - 5 norm. W związku z komasacją i reorganizacją ministerstw w niektórych resortach stosuje się dla budów rozmaitej gałęzi gospodarki różne normy kosztów administracyjnych i ogólnych. I tak w Ministerstwie budowy maszyn ciężkich i transportowych dla budów przemysłu budowy maszyn transportowych, budowlanych i budowy dróg - stosuje się normy w wysokości 17,2% w stosunku do nakładów bezpośrednich; dla budów przemysłu stoczniowego 18,6%; a dla budów przemysłu budowy maszyn ciężkich - 17,7%. Obfitość norm kosztów ogólnych robót utrudnia planowanie nakładów na budownictwo i kontrolę przestrzegania norm, komplikuje rozliczenia za wykonane roboty, prowadzi do przerostów w ewidencji i sprawozdawczości. A tymczasem, ^{normy} ustalane dla inwestorów, obowiązujące wszystkie organizacje budowlane, niezależnie od ich resortowej przynależności. Na przykład organizacje Ministerstwa budownictwa stosowały w 1950 r. 11 różnych norm kosztów ogólnych dla robót budowlanych, a uwzględniając normy, ustalone dla poszczególnych rodzajów robót, /montaż konstrukcji metalowych i inne/ - 15 norm. Strukturę organizacyjną, typowe etaty i dotacje na zarząd i inne koszty ogólne ustala się dla organi-

zacji budowlanych niezależnie od tego, dla jakich resortów-inwestorów prowadzą one roboty. Wyjątek stanowią organizacje ministerstw budownictwa mieszkaniowo-komunalnego republik związkowych. Dla nich ustalono jednolite normy kosztów ogólnych, stosowane na wszystkich budowach, niezależnie od resortowej przynależności inwestorów.

Normy wydatków ogólnych i administracyjno-gospodarczych dla robót budowlanych ustalone zostały jednolicie, zarówno dla robót wykonywanych systemem zleceń jak i dla robót na czynnych zakładach wykonywanych systemem gospodarczym. Doświadczenie uczy, że poziom kosztów ogólnych robót, wykonywanych systemem gospodarczym, jest znacznie niższy od poziomu kosztów ogólnych robót, wykonywanych systemem zleceń. W roku 1952 poziom ten był niższy o 20%. Podobnie przedstawia się sytuacja i w pierwszym półroczu 1953 r.

Niższy poziom kosztów tłumaczy się tym, że przy wykonywaniu robót systemem gospodarczym na czynnych przedsiębiorstwach znacznie maleją wydatki na zagospodarowanie placu budowy, na utrzymanie straży pożarnej, służby wartowniczej i inne. W wyniku tego, budowy otrzymując środki za wykonane roboty według ich wartości kosztorysowej, obracają część kosztów ogólnych - którą w rzeczywistości stanowi rezerwę - na pokrycie wzrostu nakładów bezpośrednich. W taki sposób budowa prowadzona systemem gospodarczym na czynnych zakładach znajduje się w sytuacji uprzywilejowanej w porównaniu z organizacjami budowlanymi, które wykonują duży zakres robót na nowych budowach lub zakładach, wymagających gruntownej rekonstrukcji.

Obliczenie norm kosztów ogólnych dla montażu konstrukcji metalowych w procentach od nakładów bezpośrednich nie jest uzasadnione. Ceny hurtowe za różne konstrukcje metalowe nie są sobie równe / na przykład konstrukcje budowlane kosztują średnio 1000 = 1400 rubli za tonę, a technologiczne = 1300 = 2000 rubli za tonę. Wskutek tego organizacje budowlane, montujące przeważnie droższe konstrukcje, nieśluszenie otrzymują zysk, a organizacje - które montują tańsze konstrukcje - ponoszą straty. Ponadto, przy tym trybie budownictwie nie są

zainteresowani w wyborze tańszych konstrukcji, ponieważ obniża to automatycznie kwotę kosztów ogólnych.

Nakłady na utrzymanie gospodarki mieszkaniowo-komunalnej podstawowej działalności zakładów przemysłowych przewiduje się z reguły w bilansach dochodów i wydatków. Zaliczenie nakładów na utrzymanie mieszkaniowo-komunalnej gospodarki w budownictwie do kosztów ogólnych stwarza niwelację /urawnikowkę/, wskutek której, kwota na ten cel nie zależy od wielkości charakteru i stanu gospodarki danej organizacji budowlanej, nie daje bodźców do usprawnienia bytowej obsługi robotników, pracowników, nie gwarantuje prawidłowego planowania i oszczędnego wydatkowania środków. Dane sprawozdawcze świadczą, że rzeczywiste koszty ogólne w zakresie montażu urządzeń wynosiły /po potrąceniu kompensaty i ulg / 92% wysokości kwoty preliminowanej. Dowodzi to, że obowiązujące obecnie normy kosztów ogólnych dla montażu urządzeń - nie idą z postępem, a w związku z tym dojrzała konieczność odpowiedniego skorygowania ich.

Niczym nie usprawiedliwione jest również stosowanie różnych metod obliczania akumulacji planowej, ponieważ utrudnia to kontrolę realizacji zadań w zakresie akumulacji, komplikuje planowanie ich, komplikuje rozliczenia za wykonane roboty. Ponieważ plany narodo-gospodarcze na podstawie specyfikacji budownictwa ustalają rokrocznie zadania w zakresie obniżki kosztów budowy, nie ma podstaw utrzymywania w mocy i na obecnym poziomie norm akumulacji planowej.

W związku z tym, dojrzała konieczność zlikwidowania obfitości norm ^{kosztów} ogólnych. Trzeba ustalić normy tych nakładów dla Ministerstwa budownictwa i organizacji wykonawczych innych ministerstw, normy, które obowiązywałyby wszystkich zleceńodawców niezależnie od ich resortowej przynależności, jak też ustalić normy dla robót, wykonywanych systemem gospodarczym na czynnych przedsiębiorstwach, odpowiednio obniżone w porównaniu z normami kosztów ogólnych robót, wykonywanych systemem zleconym.

Należy również ustalić jednolite, nieco obniżone normy

akumulacji planowej dla poszczególnych rodzajów robót budowlanych i montażowych, należy włączyć do bilansów dochodów i wydatków organizacji wykonawczych i doplanów finansowych budów odrębne pozycje, określające wydatki, związane z obsługą mieszkaniowo-komunalną robotników i pracowników, odpowiednio zmniejszając normy kosztów ogólnych w budownictwie.

Trzeba przygotować się do przejścia w r. 1954 lub najpóźniej w 1955 r. na nowe metody obliczania norm kosztów ogólnych.

Jak wiadomo, w r. 1937 dokonano przejścia na obliczanie norm kosztów ogólnych procentowo od nakładów bezpośrednich w odróżnieniu od uprzednio stosowanej metody obliczania norm kosztów ogólnych w stosunku do funduszu płac. Wiązało się to głównie z rozwojem mechanizacji budownictwa. Od tego czasu sytuacja uległa radykalnej zmianie. Istnieją obowiązujące tabele scalonych norm kosztorysowych, opracowano normy dla poszczególnych rodzajów robót, które zmechanizowano /np. tabele scalonych norm kosztorysowych na zmechanizowane hydrotechniczne roboty ziemne/, znacznie wzrosła dyscyplina projektowo-kosztorysowa, umocnił się rachunek gospodarczy w budownictwie. Obecnie są w opracowaniu normy i przepisy budowlane, które będą obowiązywać od 1954 r. W tym samym roku zostanie opracowany jednolity cennik rejonowych cen jednostkowych, oparty na bazie norm i przepisów budowlanych.

Wprowadzenie norm i przepisów budowlanych i jednolitego cennika rejonowych cen jednostkowych przyczyni się do usprawnienia pracy projektowo-kosztorysowej, ponieważ sporządzenie kosztorysów na bazie ogólnie obowiązujących norm wyklucza możliwość kalkulowania wartości kosztorysowej budowy na podstawie mniejszego stopnia mechanizacji niż przewidują te normy.

Jednocześnie należy nadmienić, że obowiązujący obecnie tryb określenia kosztów ogólnych robót nie stanowi dla organizacji budowlanych dostatecznego bodźca ekonomicznego do wyboru najtańszych konstrukcji, materiałów i rodzajów transportu, najtańszego sprzętu budowlanego, ponieważ zmniejsza to automatycznie kwotę kosztorysową, przewidzianą na koszty ogólne. Uważamy, że byłoby celowe

przejść do ustalania normy kosztów ogólnych nie w stosunku do nakładów bezpośrednich, lecz w stosunku do robocizny, co stworzy, dołątkowy bodziec do walki o wykonanie; i to z nadwyżką, planów robót budowlanych według wskaźników ilościowych i jakościowych. Celem utrzymania aparatu i innych wydatków, związanych z organizacją i zarządaniem budów., organizacje budowlane będą zainteresowane w systematycznym przyspieszaniu tempa wykonywania planów, zarówno odnośnie wielkości robót, jak i kosztów. Taką metodę obliczania norm kosztów ogólnych stosuje się w przemyśle i w innych gałęziach gospodarki narodowej, w tej licznie w budownictwie inwestycyjnym w zakresie montażu urządzeń. Dowodzi to, że nie ma podstaw wyrzeczenia się tej bardziej postępowej metody kalkulacji norm kosztów ogólnych w stosunku do robót budowlanych.

Rozrost organizacji budowlanych, koncentracja inwestycji, wzmożenie kontroli ze strony ministerstw i resortów, usprawnienie finansowo-gospodarczej działalności organizacji budowlanych, poniesienie poziomu kontroli finansowej budownictwa inwestycyjnego oraz uporządkowanie obowiązujących norm kosztów ogólnych stwarzają przesłanki dla realizacji dyrektyw XIX Zjazdu Komunistycznej Partii dotyczących obniżenia kosztów budownictwa i zmniejszenia kosztów ogólnych.-

=====